

slovensko
ljudsko
gledališče
celje

Play Linhart 1780-1789

Miss Jenny. Love

Ein
Trauerspiel
in fünf Aufzügen
von
A. D. L. (in fünf)

Wugsburg,
Bey Conrad Heinrich Stage. 1780.

Play Linhart

Miss Jenny Love, ein Trauerspiel in
fünf Aufzügen v prevodu dr. Bratka
Krefta,

Gledališki scenarij Andrej Inkret

Režija Franci Križaj

Dramaturg predstave Andrej Inkret
Scena Avgust Lavrenčič
Kostumi Milena Kumar
Lektor Majda Križaj
Glasba Edi Goršič

I.

Sir William Love, s privzetim imenom Sudderly	Stane Potisk
Lady Sara Love	Marjanca Krošlova
Miss Jenny Love, njuna hči	Milada Kalezičeva
Lord Herington	Janez Bermež
Edward Sandwell	Janez Starina
Heartwich, Sandwellov prijatelj	Peter Boštjančič
Warford, bivši Sandwellov prijatelj	Borut Alujevič
Sund, morilec	Bruno Baranovič

Igri se dogajata hkrati na gledališkem
odru

1780-1789

Županova Micka, ena komedia v
dveh akteh, prenarjena po tej nemški:
Die Feldmühle

Prvo pesem je napisal Linhart sam,
drugo Valentin Stanič, tretja pa je
ljudska, pomnožena z Vodnikovimi
verzi

Nastopajo:

II.

Tulpenheim, en žlahtni gospod	Miro Podjed
Šternfeldovka, ena mlada bogata	Jadranka Tomažičeva
vdova	
Monkof, Tulpenheimov perjatelj	Bogomir Veras
Jaka, župan	Jože Pristov
Micka, njegova hčer	Ljerka Belakova
Anže, Micken ženin	Zvone Agrež
Glažek, en šribar	Pavle Jeršin

Igri se dogajata hkrati na gledališkem
odru

Za Linharta in njegovo delo sem se začel zanimati že v letih 1927/28, ko sem bral v seminarju prof. dr. F. Kidriča seminarsko nalogo o Beaumarchaisovi komediji »Veseli dan ali Figarova ženitev«, ki se je zlasti v diskusiji spremenila v primerjanje Beaumarchaisovega dela z Linhartovim »Matičkom«. V tridesetih letih sta se z Linhartom in njegovim delom sistematično ukvarjala predvsem France Koblar in Alfons Gspan, ki sta o njem objavila tudi osnovne in pomembne razprave. Ko se je bližala stopetdesetletnica prve uprizoritve »Županove Micke« 28. dec. 1939, ki smo jo za jubilej uprizorili v Drami v moji režiji v čistem izvorniku ter slavnostnim govorom prof. dr. F. Kidriča, sem že mislil tudi na študij prvega Linhartovega dramskega dela, na tragedijo »Miss Jenny Love«, ki jo je pisal v nemščini, zaradi stroge avstrijske cenzure pa izdal leta 1780 v Augsburgu v Nemčiji. Edini njen izvod je odkril med prvo svetovno vojno dr. F. Kidrič v Nacionalni biblioteki na Dunaju ter objavil izčrpen opis knjige in vsebine tragedije leta 1918 v ČJKZ. Čeprav sem iz njega spoznal vsebino in dejanje, sem jo vendarle hotel podrobneje spoznati v izvorniku. Zaradi finančne stiske nisem mogel na Dunaj, čeprav sem se pri vplivnem članu Dramatičnega društva Franu Govekarju zanimal, če bi lahko dobil kakšno podporo, da bi šel na Dunaj in delo prepisal, saj je ostalo le v enem samem izvodu. Vojna je bila pred durmi. Kaj če se v njeni vihri izgubi.

Ko sem dobil negativen odgovor, sem prosil na upravi gledališča in ponovno pri Govekarju, če bi vsaj plačali fotografski posnetek Linhartove »Miss Jenny Love«, da bi ga imel NUK v shrambi. Tudi s tem nisem uspel. Povsod je bil odgovor, da ni denarja. Tako sem se odločil, da stisnem denar iz svoje plače in da naročim fotografski posnetek. To pa brez posredovanja nekoga ni šlo.

Ker pa sem se poznal z današnjim našim dirigentom in skladateljem prof. B. Leskovicem, ki je po študijah ostal na Dunaju, sem naprosil njega, naj mi oskrbi v dunajski Nacionalni biblioteki fotografski posnetek. Vse stroške mu bom povrnil. Prof. Leskovic je res stvar opravil in čez kake tri ali štiri mesece mi je prinesel beločrno fotokopijo, ker je bila ta takrat precej cenejša, kakor čisti fotografski posnetek. Vse skupaj me je stalo okrog dve sto takratnih dinarjev, kar v takratni valuti ni bilo niti tako malo, če pomislimo, da so stale knjige od deset do dvajset dinarjev.

Linhartov dramatski prvenec sem takoj začel študirati in v primerjavi z dramatiko nemške viharniške dramatike iz druge polovice 18. stoletja, tako imenovanega gibanja »Sturm und Drang«, ki je dobilo ime po drami viharniškega dramatika Friedricha Maxmiliana Klingerja (1752-1831) - prvotno se je imenovala »Wirrwar« (Zmešnjava), ugotovil, da je tudi Linhartova meščanska tragedija pisana v stilu dramatike »Sturm und Dranga«. Značilnost vsaj dela te dramatike je zmes ganljivke in grozljivke, kar je tudi Linhartova »Miss Jenny Love«. Tudi po stilu dialoga z različnimi »ah in oh« sodi tja, nič manj pa kot igra napetih intrig, prav tako pa po ostru igri zoper tirana lorda Heringtona. Kakor je Schiller dal svoji prvi drami »Roparji« geslo »in tyranos« (zoper tirane), tako bi tudi Linhartova tragedija lahko nosila isto geslo, saj je tipičen primer takrat viharniške angažirane dramatike tistega časa, ki se je na eni strani bolj ali manj zgledovala po prvih dramah razsvetljenca Gottholda Ephraima Lessinga (1729-1781), na drugi pa na Shakespearove mračne tragedije. Tu pri Lessingu gre predvsem za meščanski tragediji »Miss Sara Sampson« (17551.) in »Emilia Galotti« (1772. I.). Linhartova tragedija »Miss Jenny Love« spominja le bolj s svojim imenom na prvo, ne da bi bila vsebinsko odvisna od nje, čeprav je vzdušje tu

SHUPANOVA MIZKA

ENA KOMEDIA

DVEH AKTEH

Prenarjena po tej nemški :

Die Feldmühle,

inu

v' LUBLANI

jègrana v' Lèjti 1790.

Stiskana per Joan. Frideriku Egerju.

in tam podobno. Njen angleški naslov in dejanje na Škotskem nam daje pravo do domneve, da se je moral Linhart na Dunaju seznaniti tudi s takratno angleško meščansko ganljivko, po kateri se je zgledoval že mladi Lessing, kar priča zlasti njegova »Miss Sara Sampson.« Spregledati pa tudi ne smemo, da je Linhart poznal vsaj nekatere Shakespearove tragedije v izvirniku, kar sklepamo iz enega izmed njegovih pisem. Po Shakespearu so se zgledovali vsi viharniški dramatik tiste dobe, ki so stremeli po tragedijah z velikimi intrigami, grozljivostmi pa tudi po sentimentalnih kontrastih vmesnih prizorih. V pismu prijatelju Kuraltu piše Linhart z Dunaja 21. febr. 1780: »Da ste videli v gledališču nedosegljivega Shakespeara? Bil je »Hamlet«, o tem ne dvomim. Ko bi bili videli »The King Lear«, »Macbeth«, toda ne Macbeth po Shakespearu v priredbi Stephanija, marveč Macbeth of Shakespeare, bi videli tri igre, ki so me do brezumja očarale.«

Linhartovo navdušenje za izvirnega Shakespeara mu dela veliko čast, saj so takrat radi predelovali Shakespearova dela v ganljivke, ker so se zdela oficialnemu okusu pregrozna. Linhartovo geslo pred »Miss Jenny Love« jasno izpoveduje, da je hotel z njo hoditi po Shakespearovi poti, čeprav z deškimi koraki, vendar je v njej pomešal meščansko ljubezensko ganljivko z grozljivostjo, ki jo je dovolj pri Shakespearu, zlasti v tragediji o Learu in v tragediji neskrupoloznega morilca Macbetha, čigar Shakespearova tragedija, kakor priča Linhartovo pismo Kuraltu, ga je morala še posebej prevzeti in navdušiti kot protifevdalno angažiranega literata, sicer bi tega ne zapisal v pismu prijatelju. Ko je Linhart študiral na Dunaju (tja je prišel leta 1778) pri profesorju političnih znanosti von Sonnenfelsu, se gotovo ni mogel kdove kako navduševati zanj kot gledališkega reformatorja, čeprav je ta preganjal z odra pavlihovščino in cir-

kusijade, vendar je na drugi strani uvedel strogo puritansko in politično cenzuro v gledališču. Ta je moral tudi biti glavni vzrok, da je Linhart objavil svojo »Miss Jenny Love« v Augsburgu in ne na Dunaju ali v Ljubljani, kjer je lahko izdal naslednje leto le svojo pesniško zbirko »Cvetje s Kranjskega« (»Blumen aus Krain«), ki so v primerjavi z žaloigro »Miss Jenny Love« ganljivo nedolžne. Kažejo, da je bil Linhart na eni strani zelo tenkočutna, čustvena natura, na drugi pa uporniška, kar se sklada z naturo takratnega viharnika, ki se upira samopašnosti trinogov, saj je bilo lordov Haringtonov dovolj tudi v avstrijski in nemški različici, kar je moral viharniški mladi Linhart dobro vedeti. Stil in jezik dialoga njegove tragedije je tak, kakor je v igran nemških viharnikov: včasih kratko odsekan, včasih ganljiv in celo solzljiv, hkrati pa oster v izbruhu jeze in morilskih nagonov ter nekoliko prenasličnega konfliktnega dejanja. Vse to je bilo zoper Sonnenfelsove gledališke in literarne nazore, ki so se bolj naslanjali na klasicista Gottscheda kakor na odločnega reformatorja Lessinga, ki ga je Linhart vsaj po nekaterih delih tudi moral poznati. Lessing je bil leta 1775 na Dunaju.

Protifevdalno moralno-politična angažiranost »Miss Jenny Love« je mladostno viharniško delo, zanosno grozljiva ganljivka meščanskega protifevdalca Linharta, ki je v svoji zreli ustvarjalni dobi ustvaril, čeprav po tujih predlogah, naši prvi klasični komediji »Županova Micka« in »Veseli dan ali Matiček se ženi«, saj je tuji predlogi tako preustvaril in prežehl z našim duhom in ljudmi, da sta naši po duhu, ljudeh in dejanju, medtem ko je »Miss Jenny Love« nadnacionalna protifevdalsko angažirana meščanska drama, čeprav se godi na Škotskem. Njena kritika razmer in trinogov, kakor je Harington, je moralno-družbena. Zato je smemo imenovati tudi za meščansko moraliteto zoper trinoštvo. Za njeno

uspešno uprizoritev je treba najti ustrezljiv način in stil, kar pa je zelo zahtevna naloga za režiserja in igralce. Iz mladostnega viharnika, ki je ustvaril meščansko tragedijo »Miss Jenny Love« se je v komedijah »Županova Micka« in »Matiček se ženi« razvil v humornega komediografa, ki je po geslu »ridendo dicere verum« humoristično komedio grafsko bičal takratno fevdalno družbo pri nas.

dr. Bratko Kreft

Andrej Inkret in Franci Križaj na bralni skušnji

PLAY LINHART 1780-1789* ŽALOIGRA IN ŠALOIGRA

Zamisel je preprosta. Igrati hočemo dve igri Antona Tomaža Linharta. Prva je Miss Jenny Love, v podnaslovu označena za »ein Trauerspiel in fünf Aufzügen«, druga se imenuje Županova Micka in je po Linhartu »ena komedia v dveh aktech, prenarjena po tej nemški: Die Feldmühle«. Prva, napisana še v nemščini, datira v zgodnjo pisateljevo dobo, v dunajski čas, v leto 1780. Druga je za devet let mlajša, z njo se začenja, kakor je znano, tradicija slovenskega posvetnega komedijanstva. Kot trdijo zgodovinarji, predstavlja Županova Micka »prvi spomenik našega gledališkega izročila« (Gspan).

Obe Linhartovi igri, žalostno in veselo, hočemo igrati na isti večer, in sicer tako, da bosta na odru obe - hkrati. Zamisel je, čeprav docela preprosta, v gledališkem smislu zagotovo izzivalna, obenem pa najbrž tudi čez vse delikatna. Kakor nas učijo izkušnje in gledališki spomin, ponuja bolj ali manj drastično in neskrupolozno združevanje protislovnega in različnega teatraličnega gradiva v enotnem kontekstu predstave zmerom izzivalno priložnost za povsem specifične in ambivalentne gledališke učinke, to se pravi, za igro, špektakel, za »teater« v izvirnem in polnem pitoresknem pomenu te besede. . . Za gledališko igranje, ki ima zmerom dvojen, janusovski obraz: masko iz smeha in solz, prilepljeno na eno in isto lice. Tak je tudi naš namen: na odru hočemo hkrati, povsem simultano igrati žaloigro in šaloigro, ki ju je napisal en in isti avtor. Nemško in slovensko igro: Linhart je bil, kot tudi še kasnejši Prešeren, »dvojezičen« pisatelj. To pomeni, da se oba jezika pojavljata v mejah enega samega avtorskega opusa na določen način hkrati, drug ob drugem brez razvidne zadrege in brez medsebojnih blokad. Ali ne govori tudi to dejstvo za našo zamisel, ki skuša strniti raz-

lične dramske elemente, različne govorice in celo dvojen jezik istega avtorja v novem odrskem kontekstu, s tem pa seveda tematizirati ravno te razlike, pokazati jih v vsej in vsakršni njihovi, nemara osupljivo nazorni čutni (in miselni !) podobi: pokazati, kako pa vendar izvirajo iz skupnega »živca«? Delikatna postane naša zamisel v tistem trenutku, ko jo začnemo presojati po literarni poti. Ali namreč z njo ne rušimo temelje integritete enega in drugega, nemškega in slovenskega, tragedijskega in komedijskega Linhartovega besedila, integritete, ki je po splošno veljavnih merilih nedotakljiva? Ali ne posegamo tako izključno samovoljno v notranji red in pesniški smisel obeh iger, ki pač govorita vsaka zase in vsaka tudi na čisto svoj, to je svojski - poln - način? Ali ni tako v našem početju pravzaprav brezobzirna manipulacija s pisateljem, ki se nam ne more več upreti? Manipulacija, pa čeprav je pisatelj napisal obe igri doma, natanko tako, kot ju zdaj postavljamo na oder? Manipulacija, saj pripadata Miss Jenny Love in Županova Micka vsaka pač čisto svojemu - nemškemu, slovenskemu - »svetu« - kje so potem stične točke med njima, ki opravičujejo »združevanje« v »novo« tragi-komično igro?

Naša zamisel seveda prav nič ne taji »samovolje«, ki pa jo zdaj tu že zapisujem v narekovajih. Gotovo, niti Miss Jenny Love niti Županova Micka v predstavi nista več »isti«, četudi ju uprizarjamo zvesto po pisateljevi črki (krajšave v prvi igri so zgolj funkcionalne), ampak sta se morali spremeniti, postati pač v prevladujoči meri stvar tistih razmerij, ki se zdaj formirajo med njima, relacij, ki se razproče, na primer tubobno melodramatično žalost prve igre postavimo ob kremenito korenjaško frivolnost druge. Gotovo, ta razmerja in te relacije so zdaj - vsaj na prvi pogled - »proizvod« naše samovolje in manipulacije, naše igre in našega teatra, ki mu Linhartovi be-

sedili ne moreta predstavljati drugega kot prvo, še docela grobo »inicijacijo«, nekak sprožilni sunek v gledališko špekulacijo, novo odrsko oblikovanje že izoblikovanih besednih »svetov«. . . Pri tem gre seveda za razmerja in relacije, ki so, sicer netematizirane, toda nedvoumno navzoče že v Linhartovem dramskem opusu samem, na primer, v knjigi Linhartovega Zbranega dela, kjer si slovenska šaloigra in nemška žaloigra ravno tako presenetljivo delita prostor ene in iste knjige, kakor si bosta v naši predstavi delila prostor enega in istega odra. - Tako je torej treba reči, da so nas od vsega začetka zanimali tisti nemi vmesni predeli, ko ločujejo obe igri, ki pa jima hkrati, obe, na izvirnem način tudi pripadajo, segajoči v njuni besedili iz enega samega, skupnega pisateljevega peresa. Zanimali so nas, kajpada, predvsem v gledališki optiki. Zanimal nas je ta čuden spoj mračne in samouničevalne ljubezenske obsesije, ki goni junake v Miss Jenny Love, in erotičnih skomin, ki se jih lahko Županova Micka osvobodi šele s pomočjo praktičnega premisleka in računa. Zanimala nas je ta nikjer izrečena, tajinstvena zveza med dvema igrama: prva po sodbi izvedencev nedvomno na ravni takratnega evropskega časa in njegove dramske misli, druga prvi in neminljiv »spomenik našega gledališkega izročila«, njena uprizoritev pa pod konec 1789. leta v Ljubljani »zgodovinski dogodek prvega reda« (Gspan). Zanimala nas je prav ta njuna medsebojna komunikacija, ki teče, ki mora potekati nekje v »podzavesti« obeh iger, saj sta tako Miss Jenny Love kot Županova Micka pač neodtujljivo zvezani med seboj že po tem, da pripadata istemu dramskemu opusu. Naša zamisel hoče potemtakem uprizoriti vsakršno njuno odbojnost, a tudi neizogibno dotikanje njunih besedil. Na njenem gradivu hočemo uprizoriti novo, prepričani smo, eminentno linhartovsko igro - Play Linhart v kratkem razponu

devetih let- 1780 - 1789.

Nemara je potrebno omeniti tudi to, da se naša uprizoritev pri tem zanima zgolj za neposredno in imanentno dramatično vrednost obeh iger oziroma njunih odbojev-stikov, v oklepaj pa postavlja njune »uporabne« transliterarne in transteatralne kvalitete. Linhart je ne zanima kot »zgodovinski dogodek« in ne kot »spomenik«, ampak kot pisec, ki pripada teatru, za katerega pa vemo, da zmerom na živ način pripada le tistim kratkim uram, ki jih odmerja pred odrom vzdignjeni zastor... Teatru, ki pa je pri tem seveda

zmerom tudi stvar in stvaritev natanko določenega historičnega spomina: v našem teatru brez Antona Tomaža Linharta ne more biti nobenega spomina.

In tudi to je treba zapisati: Play Linhart upošteva žaloigro Miss Jenny Love brez najmanjše kurtoazije in ravno tako brez modernizacijskih pretenzij (prvo in drugo smo razbirali v dveh dosedanjih uprizoritvah), kakor poskuša tudi Županovo Micko razumevati v kar največji meri imanentno iz njene besedila samega. Se pravi, da se načelno in konsekventno varuje tiste

dolge »zgodovine« aktualističnih manipulacij, ki so se na to veseloigro lepile v napornih obdobjih slovenskega narodnega gibanja.

Andrej Inkret

*Naslov parafrazira ime Dürrenmattove igre, posvečene Strindbergovemu Smrt nemu plesu, to je, Play Strindberg.

Med bralno skušnjo

1756

Anton Tomaž Linhart se rodi v Radovljici 11. decembra očetu Vaclavu (Vencu), priseljenemu obrtniku z Moravskega, in materi Tereziji, rojeni Kunstl iz stare radovljiške obrtniške rodbine.

1767

Linhart gre v Ljubljano na jezuitsko gimnazijo; njegov sošolec je poznejši baron in frامason, častnik, vojaški pedagog in znameniti matematik Jurij Vega (Vecha).

1769

V šolski igri *Alexis* nastopi v naslovni vlogi poznejši ljubljanski tovarnar in igravec Monkofa v Linhartovi uprizoritvi *Županove Micke* Jožef Desselbrunner.

1771

Linhart se z uspehom poizkuša v govorništvu in v zlaganju prigradskih pesmi.

1772

Za Linharta se da dokazati po dokumentih, da je vsaj že v tem letu gojenec jezuitskega kolegija v Ljubljani.

1773

Linhart konča z odličnim uspehom jezuitsko gimnazijo v Ljubljani; ob nastopu škofa Karla grofa Herbersteina objavi odo, ki izide predelana tudi v zborniku *Blumen aus Krain für das Jahr 1781*.

1774

Linhart nadaljuje študije na ljubljanskem liceju (po domnevah raziskovalcev).

1776

Linhart gre v stiški samostan k cisterijanom za novica; tu se sprijatelji s poznejšim abbejem Martinom Kuraltom.

1778

Linhart izstopi iz samostana in gre študirat na Dunaj s plemiško podporo,

ukvarja se z jezik in gledališčem, poskuša Sonnenfelsova predavanja, začne si dopisovati z Martinom Kuraltom.

1779

Linhart stanuje na Dunaju pri grofih Herbersteinih.

1780

Linhart izda viharliško tragedijo *Miss Jenny Love* in pesniški almanah *Blumen aus Krain*; v pismih Kuraltu se navdušuje za Shakespeara, v Ljubljano se vrne s kranjskim deželnim glavarjem Jožefom Marijo grofom Auerspergom; tu sprva brez stalne zaposlitve; prijateljstvo z Žigo Zoisom; Linhartova viharliška preuredba Metastasijeve *L'isole disabitate*.

1781

Linhart arhivar pri škofu Herbersteinu; obnovljena ljubljanska Academia operatorum; Linhart z akademskim imenom Agilis, njegov govor pri otvoritvi; Linhart konča tragedijo o smrti majorja Andreja (izgubljena), ki jo namerava Zois izdati; s Zoisom prevajata operne arije v slovenščino za laške operiste.

1782

Na Linhartovo priporočilo sprejme škof Herberstein Martina Kuralta za dvornega kaplana.

1783

Linhartov rokopisni katalog Archivium Episcopatus Labacencis; Kuralt in Linhart odpuščena iz škofijske službe; Linhart protokolist na ljubljanski kresiji.

1784

Linhart knjižni revizor na kresiji; prvi del *Poizkusa zgodovine Kranjske* v zasnovi končan; projekt za ustanovitev javne znanstvene knjižnice v Ljubljani (poznejša licejska, danes univerzitetna knjižnica); Linhart odkrije K. G. Antona.

1785

Linhart opravi z odličnim uspehom izpit za šolskega nadzornika.

1786

Linhart okrožni šolski nadzornik za

Ljubljano in vso Gorenjsko; imprimitur za prvi zvezek Linhartovega dela *Versuch einer Geschichte von Krain und den übrigen Ländern der südlichen Slaven Oesterreichs*.

1787

Linhart se oženi z Jožefino, roj. Detela; pod njegovim vodstvom meščanska igralska družina Gesellschaft der Theaterfreunde; izide *Versuch* z letnico 1788.

1788

Linhartu se rodi prva hči Zofija Antonija; v prodaji *Versuch*.

1789

Začne se dopisovanje med Linhartom in Antonom; Linhart uprizori v stanovskem gledališču prvo slovensko komedijo *Županova Micka*; izide tudi knjižica z letnico 1790.

1790

Izide druga Linhartova slovenska komedija *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*, vendar ni uprizoritve; Linhartov prvotni predgovor k drugemu zvezku *Versucha*.

1791

Linhart prevzame osnovno šolstvo še na Dolenjskem in postane tajnik deželnega glavarstva; novo ustanovljeni licejski knjižnici podari rokopis protestantskega šolskega reda; izide drugi zvezek *Versucha*; Linhart se z vso družino preseli iz Zoisove hiše na Bregu v novo licejsko poslopje.

1792

Linhart kupi parcelo na Streliški ulici pod Gradom, rodi se mu druga hči Marija Amalija; zadnje Linhartovo pismo Antonu.

1793

Zadnje Linhartovo pismo Martinu Kuraltu.

1795

Linhartova smrt.

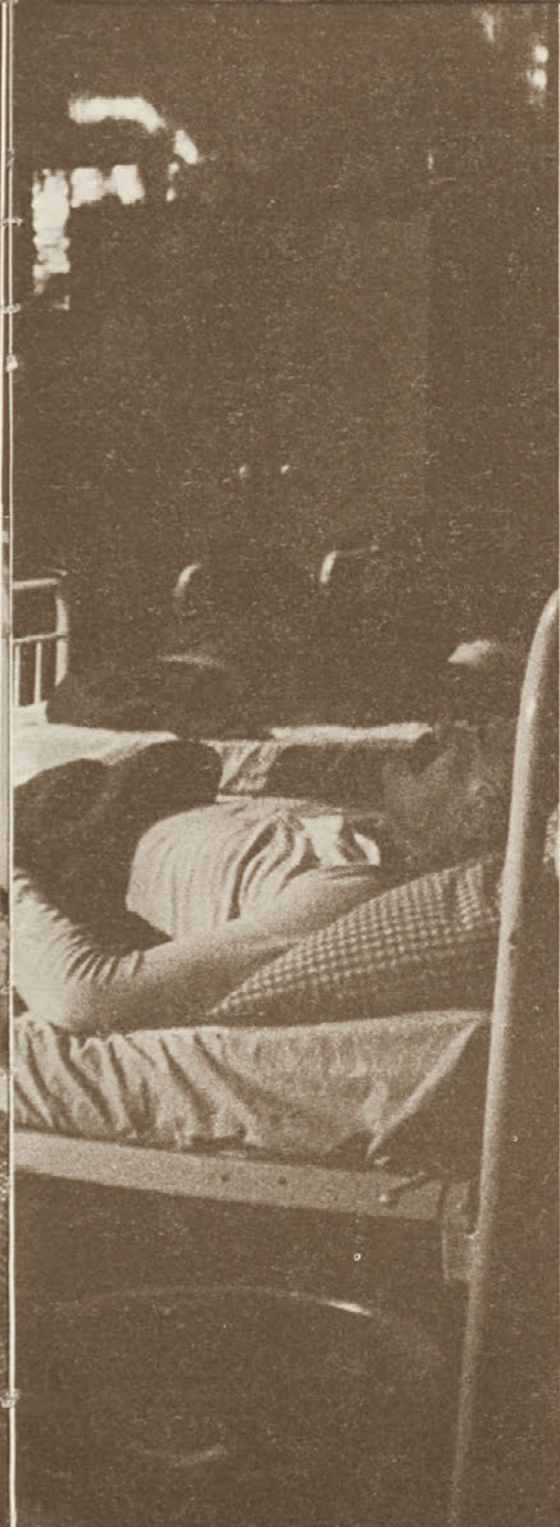
- - - not yet to usur to mend.
Pope Lj on int.

Na fotografijah:

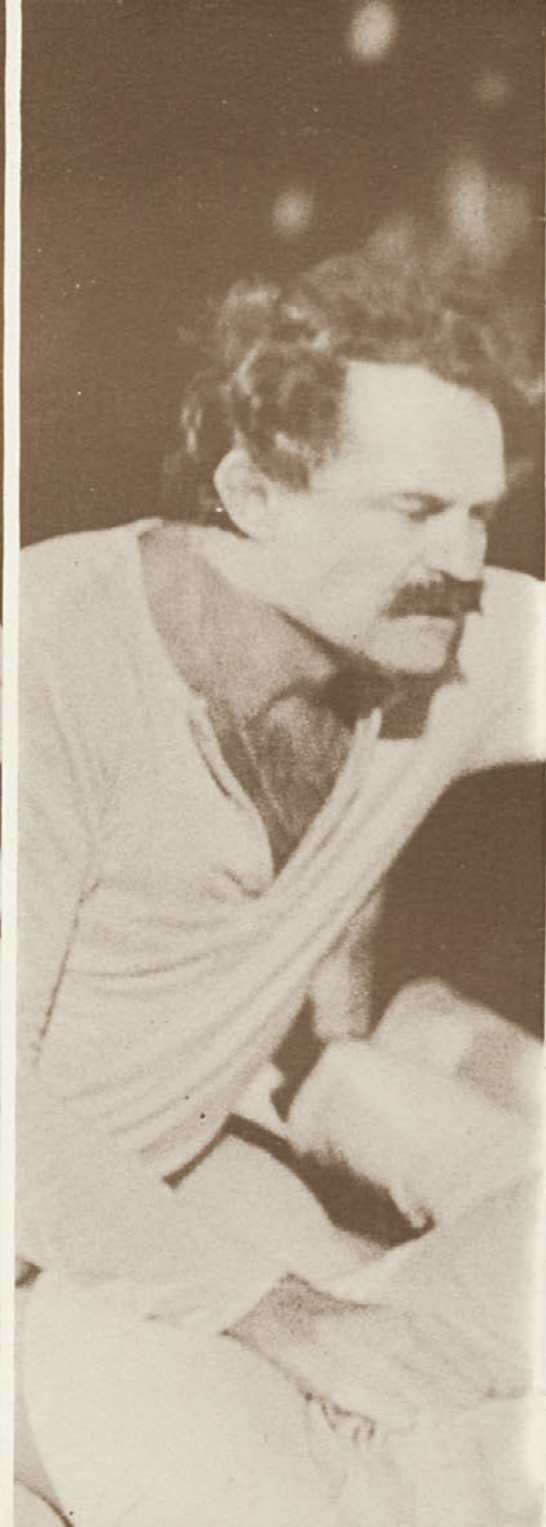
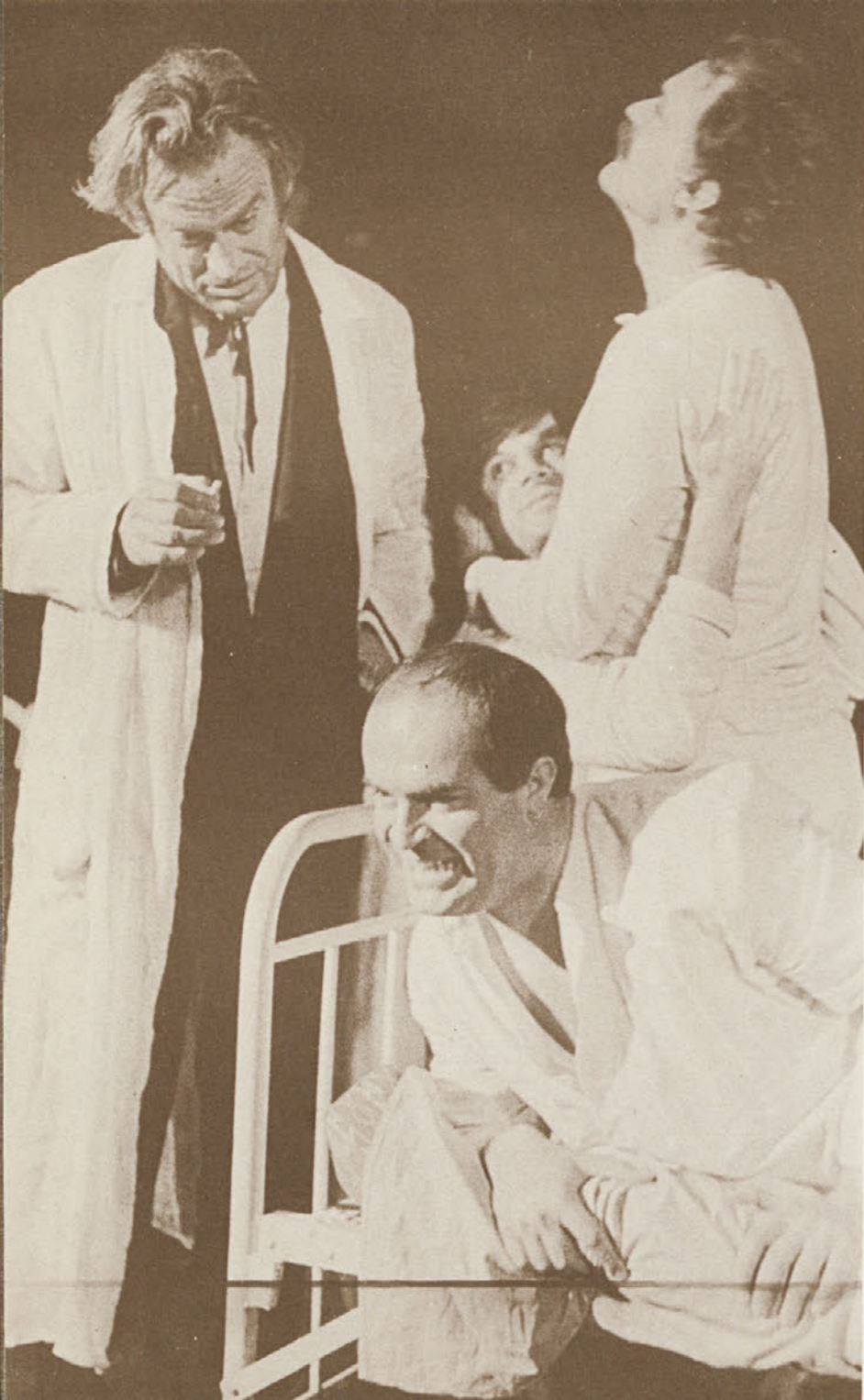
Ivan Cankar Lepa Vida
Režija Mile Korun
Premiera 28.sept.1979

1. Bruno Baranović, Janez Starina, Anica Kumrova, Janez Bermež
2. Bogomir Veras, Anica Kumrova, Janez Starina, Janez Bermež
3. Sandi Krošl, Miro Podjed, Janez Starina, Janez Bermež
4. Janez Bermež, Janez Starina, Pavle Jeršin, Bogomir Veras, Anica Kumrova
5. Jana Šmidova, Pavle Jeršin, Matjaž Arsenjuk, Bogomir Veras, Janez Bermež, Borut Alujevič
6. Sandi Krošl, Ljerka Belakova, Bogomir Veras, Matjaž Arsenjuk, Janez Bermež
7. Bogomir Veras, Pavle Jeršin, Janez Bermež
8. Bogomir Veras, Janez Bermež, Pavle Jeršin

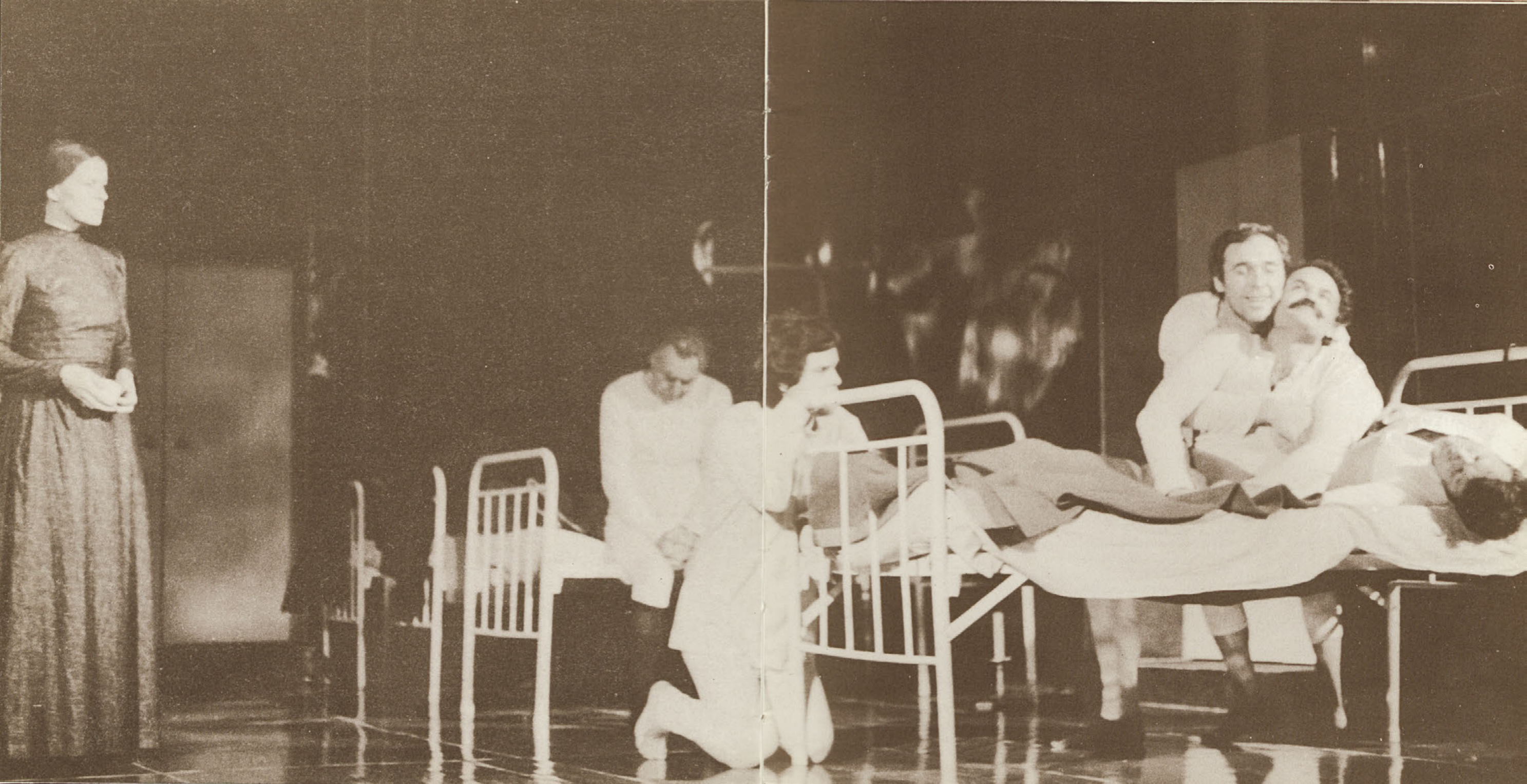

1979 ŠKOFJA LOKA, Izbrana dela 1977-1979, Loški muzej -
galerija
BLED, Sodobna likovna prizadevanja na Gorenjskem
INNSBRUCK, Tiroler Kunst Pavillon, Grafike iz Slovenije
KARLOVAC, Galerija Vjekoslav Karas, Bienale akvarela
Jugoslavije
CLUZ, Vidovi sodobnega slikarstva Jugoslavije
TRŽIČ, Paviljon NOB, Tržiški slikarji
LISABONA, LIS 79, Bienale risbe
DUBROVNIK, Novi oblici figuracije, Umetniška galerija
NOVI SAD, Vidovi sodobnega slikarstva Jugoslavije
RIM, Sodobne tendence v jugoslovanski umetnosti
SARAJEVO, Novi oblici figuracije
BEOGRAD, SAVA, Jugoslovanski slikarski trenutek
LAZAREVAC, BATAJNICA, Jugoslovanski slikarski
trenutek
NOVA GORICA, Galerija Meblo, Gvardjančič, Jeraj,
Jesih, Kalaša, Novinc

Pokrovitelj razstave »Tkanina« Celje
TOZD Maloprodaja

Za slikarstvo Hermana Gvardjančiča, ki ga predstavlja sedanja razstava v razponu izbranih del, nastalih v letih 1977, 1978 in 1979, sta značilni predvsem ubrana likovna redukcija oziroma dosedanje vsebinske nevtralnosti, ki je lahko tudi samo »površina, pokrita z barvami«; tu, na tej točki se srečujemo s slikarjevim individualnim delokrogom, z aktivno slikarsko situacijo, v kateri delujejo Gvardjančičevi veliki kvadratni oziroma podolžni formati v temnih (črnih, črnosivih) horizontalnih pasovih, ki prehajajo drug v drugega, do poslednjega, opredeljenega asociativno z robom kot navideznim zaključkom horizonta, hkrati pa kot z dejanskim zaključkom slikarjeve poteze, ki se lahko nadaljuje samo še v dokončni predaji čisti slikarski občutljivosti ob obvladovanju ploskve širokih razsežnosti. Izbor barvne skale, ki je samo navidez nevtralna, potrjuje v Gvardjančičevem delu tudi avtorjevo izredno občutje za celovitost, to je sorazmerje med formatom in barvo, za kompozicijsko ravnotežje.

Ob teh ugotovitvah smo hkrati dolžni dodati, da ravno taka drobna, navidez nepomembna, po svoje stilizirana označitev prej omenjenega razporeda slikarskih ploskev oziroma mas, vnaša v svojem retroaktivnem delovanju v Gvardjančičevo slikarstvo »realistični znak«.

V istem kontekstu se opredeljujemo tudi za najnovejša Gvardjančičeva dela, ki so še posebej tesno vezana na risbo, osnovno skico, in sicer od vrste sestavljenih risb na diagramsko opredeljenem platnu v smislu reinterpretacije za jugoslovansko umetnost tako značilnega pojma »abstraktnega pejsaža«, vezanega samo na njegov mimobezni vizualni dražljaj, ki ga zapusti v nas videnje določene situacije, do spet velikega, enostavnega sestava najnujnejših slikarskih ploskev, v katerih nas Gvardjančič po formalni plati opozarja na pomensko relativno izločenih optičnih elementov v sliki, po vsebinski razsežnosti pa na splošno občutje, da se človek vedno znova vrača in si zagotavlja svoje bivanje v čisti naravi.

Aleksander Bassin

HERMAN GVARDJANČIČ

Rojen 21. 10. 1943 v Retečah pri Škofji Loki, živi v Retečah. 1964—1968 Akademija za likovno umetnost v Ljubljani (prof. M. Sedej); 1968 do 1970 specialko za slikarstvo, Akademija za likovno umetnost Ljubljana (prof. Z. Didek).

SAMOSTOJNE RAZSTAVE:

- 1968 KRANJ, Gorenjski muzej (Gvardjančič, Jesih)
 MARIBOR, Salon Rotovž (Gvardjančič, Jesih)
 1970 LJUBLJANA, Atelje 70 (Gvardjančič, Jesih)
 1972 ŠKOFJA LOKA, Mestna galerija (Gvardjančič, Jesih)
 KOPER, Galerija Loža (Gvardjančič, Jesih)
 1973 KRANJ, Gorenjski muzej

- 1974 BEOGRAD, Galerija doma omladine
 1975 CELJE, Likovni salon
 ARANDELOVAC, Galerija »Mermer i zvuci«: Smotra jugoslovanske umetnosti »6 x 6«
 1976 KRANJ, Mestna galerija
 VENEZIA, Bienale
 1978 TRŽIČ
 DUBROVNIK, Galerija Sebastian
 LJUBLJANA, Ljubljanska banka

SKUPINSKE RAZSTAVE:

- 1968 BEOGRAD, Ekspresivna figuralika mladega ljubljanskega kroga
 MARIBOR, Ekspresivna figuralika, Salon Rotovž
 1969 IVANJICA, Kolonija mladih, Galerija CITTA GAMELA, Gorenjski slikarji, Medicina
 RIJEKA, 5. bienale mladih Jugoslavije
 KAIRO, 5. bienale mladih Jugoslavije
 BLED, 5. bienale mladih Jugoslavije, Vila Bled
 1970 MILANO, Galerija Pirelli
 LJUBLJANA, Ekspresivna figuralika, Atelje 70
 MANHEIM, Gorenjski slikarji
 PIRAN, Ex tempore
 1971 CASTELL-NUOVO, Monti — Premio Emilia
 KOČEVJE, (Gvardjančič, Novinc, Kokalj)
 POREČ, 11. anale
 LJUBLJANA, Mestna galerija, DSLU
 RIJEKA, 6. bienale mladih Jugoslavije, Moderna galerija
 KLAGENFURT, INTART
 1972 GRAZ, 7. Malerwoche in der Steiermark
 ZAGREB, Mladi slovenski umetniki 1972, Galerija suvremene umetnosti
 1973 ŠKOFJA LOKA, Krajina kot tematska preokupacija v delih mladih slovenskih slikarjev, Mestna galerija
 MURSKA SOBOTA, Gorenjski slikarji, Galerija F. Novaka
 RIJEKA, 7. bienale mladih Jugoslavije, Moderna galerija
 FRANCAVILLA AL MARE, Premio internazionale michetti
 KRANJ, Gorenjski slikarji, Mestna hiša
 VENEZIA, 7. Malerwochen in der Steiermark, Galerija Bevillaqua
 LJUBLJANA, DSLU, Mestna galerija
 1974 MURSKA SOBOTA, Pejsaž gorenjskih slikarjev, Galerija F. Novaka
 BEOGRAD, Galerija kulturnog centra NOVI SAD, DSLU
 CELOVEC, Gorenjski slikarji
 LJUBLJANA, 7. Malerwochen in der Steiermark
 SARAJEVO, Jugoslovanska umetnost, Skenderija
 1975 SUBOTICA, Pejsaž suvremene umjetnosti Jugoslavije, Salon likovnih susreta
 NOVI SAD, Pejsaž suvremene umetnosti Jugoslavije, Salon likovnih susreta
 PIRAN, Gorenjski slikarji, Mestna galerija
 KRANJ, Gorenjski slikarji, Galerija Iskre
 RIJEKA, 8. bienale mladih, Moderna galerija
 LJUBLJANA, Atelje 75
 SOMBOR, Trenutak jugoslovenskog slikarstva 74, Galerija Gradski muzej

EDINBOURGH, Jugoslovanska umetnost
 DUBLIN, Sodobna jugoslovanska umetnost

- 1976 KUBA, Mlada jugoslovanska umetnost
 LJUBLJANA, Rastava ob 30-letnici DSLU, Moderna galerija
 BEOGRAD, Slovenski mladi slikarji posle 1970, Muzej suvremene umetnosti
 ZAGREB, Slovenski mladi slikarji, Galerija NOVA
 LONDON, Sodobna jugoslovanska umetnost po 1970
 MURSKA SOBOTA, Slovenski mladi slikarji, Galerija F. Novaka
 GRAZ, 10 let mednarodnih slikarskih tednov na Štajerskem
 VENEZIA, Bienale
 ATENE, Sodobna jugoslovanska umetnost
 KRANJ, Nove smeri v oblikovanju krajine na Slovenskem, Mestna hiša
 1977 TRŽIČ, Tržiški slikarji, Likovni salon
 RIM, Sodobna jugoslovanska umetnost
 RIJEKA, 9. bienale mladih, Moderna galerija
 BEOGRAD, 5. triennale jugoslovanske umetnosti, Umetnički paviljon Cvijete Zuzorić
 BEOGRAD, Medunarodna izložba likovne umjetnosti, Beograd 77, Muzej suvremene umjetnosti
 ZR NEMČIJA, Sodobna jugoslovanska umetnost
 DORTMUND, Tendencije u savremenoj jugoslovenskoj umetnosti, Museum am Ostwald
 W. BERLIN, Tendencije u savremenoj jugoslovenskoj umetnosti, Museen Preussischer Kulturbesitz
 NÜRNBERG, Tendence v sodobni jugoslovanski umetnosti, Kunsthalle
 1978 ALEKSANDRIJA, Mediteranski bienale
 ŠKOFJA LOKA, Groharjeva kolonija, Galerija na Gradu
 SARAJEVO, Umetnost v Jugoslaviji 1970
 78, Skenderija
 BEOGRAD, Umetnost v Jugoslaviji 1970
 78, Umetnički paviljon Cvijete Zuzorić
 AJDOVŠČINA, Sodobna likovna prizadevanja na Gorenjskem, Pilonova galerija
 BEOGRAD, Likovna jesen, Salon suvremene umetnosti
 NEW YORK, International group of visual artists
 KOPER, Sodobna likovna prizadevanja na Gorenjskem
 AUCKLAND (NZ), Savremena jugoslovanska umetnost, City Art Gallery
 WELLINGTON (NZ), Savremena jugoslovanska umetnost, National Art Gallery
 CHRISTCHURCH, Savremena jugoslovanska umetnost
 DUNEDIN, Savremena jugoslovanska umetnost
 SOMBOR, VI. Triennale savremenog jugoslovenskog crteža, Gradski muzej
 NOVA GORICA, Sodobna likovna prizadevanja na Gorenjskem, Galerija Meblo
 1979 BRUSSEL, Sodobne tendence v jugoslovanski umetnosti, Musee de Belgique
 LJUBLJANA, Slovenska likovna umetnost 1945—1978, Moderna galerija
 LUXEMBURG, Sodobne tendence v jugoslovanski umetnosti

